

Tesadüfî Değil Sistemli Başarı Önemli

Toplum olarak en fazla enerji ve zaman harcadığımız alanlardan biri olan futbolda düş kırıklığı yaşadığımız yeni bir ayı geride bırakırken, milli maç öncesinde ve sonrasında yapılan yorumlar, başka bir gerçeği çağırıyordu. Ülkelerin çeşitli alanlardaki performans düzeylerini belirleyen faktörlerin büyük bir bölümünün aynı ya da benzer olduğu gerçeğini. Bu oldukça doğal, çünkü bireylerin davranışlarını ve motivasyonları, parçası oldukları toplumun kurumsal ve kültürel altyapısı ile yakından ilintilidir. Altyapı kaynaklı zaaf lar ve avantajlar, performansı yükseltmek için gösterilmesi gereken çabayı, başka bir deyişle hedeflenen başarının zorluk derecesini artırır ya da azaltır.

Futbolda yapısal zaaf lar

Madem oradan başladık, futbol ile devam edelim. Diğer spor dalları ve amatör branşlar ile kıyaslanmayacak ölçüde kaynak ayrılmasına ve yaygın ilgi görmesine rağmen, başarı çitasını bir türlü istediğimiz noktaya ulaştıramayışımızın gerisinde, günlük değerlendirmelerde pek de üzerinde durulmayan bazı temel zaaf lar olmalı. Burada kasdımız münferit kulüplerde ve takımlarda zaman zaman ortaya çıkması doğal olan yönetim ve sporcu etkinliği farklılıkları değil, tabandan ve kökten gelen daha genel ve kişilerden bağımsız yetersizlikler ve zayıflıklar.

Bu zaaf lar üzerinde düşündüğümüz zaman aklımıza önce sistem ve yönetim eksikliği geliyor. Ne belirli bir zaman takvimine bağlanmış hedef setimiz yani vizyonumuz var, ne de bu hedeflere varmak için özenle belirlenmiş stratejik planımız. Uygulamada ortaya çıkan eylem dizisi de böyle bir hazırlık üzerine oturarak değil, tesadüfen ya da gelişigüzel belirlendiği için sürekli tartışma ve polemik konusu oluyor. Üstelik yol boyunca düzeltmeleri, ödüllendirme ve caydırmaları sağlayacak bir organizasyon tasarımı, başarı ya da başarısızlıkları sahiplenecek bir yetki-sorumluluk dağılımı ve hesap verebilirlik ortamı gerçekleştirilmediği için başarısızlıklardan sonra bir kargaşa, daha seyrek de olsa başarılarından sonra abartılı bir coşku ve rehavet yaşıyoruz.

Başka alanlarda da sorun aynı

Peki neden böyle oluyor? Stratejik düşünce ve sistem yaklaşımı noksanı, bunun arka planında yatan eğitim

düzeni yetersizliği, istikrar sağlamakta çekilen zorluk, takım oyununda yani iş bölümü ve işbirliğinde zaaf, çalışma disiplinde gevşeklik, coşku ve telaşa abartı ve başarıları mucizelere bırakma, kahraman bekleme alışkanlığı gibi bir dizi faktörü hemen sıralamak mümkün. Dikkat ederseniz bütün bunlar sadece futbolda değil ekonomik, sosyal ve siyasal bütün alanlarda performansımızı sakatlayan zaaf lar. Ama biz geleneksel olarak nedenleri değil, sonuçları konuşmayı sevdiğimiz için mesafe kat etmemiz zor oluyor.

Nitekim nicedir yazıyoruz, toplumun refahını artıracak bir büyüme performansını istikrar içinde yani sürdürülebilir şekilde yakalayamayışımızın arkasında da stratejik plan yapmakta, uzlaşma ve ortak payda sağlamakta, eğitim kalitesine, teknolojiye ve araştırma geliştirmeye yeterli kaynak ayırmakta, kurumsal tasarrufları ve vergi sistemini yatırımlara sağlıklı finansman sağlayacak düzeye ulaştıracak reformları kararlı bir biçimde hayata geçirmekte, verimlilik ve rekabet gücünü temel öncelik olarak benimsemekte gerekli başarıyı gerçekleştiremeyişimiz yatmıyor mu? Bu bakımdan, futboldaki tablo, özünde, Türkiye'nin genel performansının küçük bir versiyonu gibi. Farklılık olsa olsa son yıllarda konjonktür dalgalanmalarını yönetmekte ve istikrar sağlamakta başarı gösteren ülke yönetimine karşılık futbolda konjonktür krizleriyle bile baş edilmesinde güçlük çekilmesinde aranabilir.

Çare dışarıda değil içeride

Nasıl iki yıldır sağlanan yüksek büyümeye, gelişmiş ülkelerden olumlu ayrışan risk puanı artışına, bankacılık sistemindeki sağlamlığa rağmen bir yıl içinde yüzde 30 artan döviz kuru ve sürekli büyüyen dış ticaret açığımız ile hala istikrar ve öngörülebilir bağlamında belirsizlik derdinden kurtulamıyorsak, futbolda da artan parasal kaynaklara ve toplumsal desteğe rağmen yerimizde saymamız şaşırtıcı değil.

İster ekonomide, ister futbolda ya da başka bir alanda temel başarı faktörlerine odaklanmaz ve umudunuzu kontrol edemeyeceğimiz dış koşullara (söz gelişi rakiplerimizin hatalarına ya da küresel likidite bolluğuna) bağlarsanız eninde sonunda tıkanma yani kriz ile karşılaşsınız. Ekonomide bu enflasyon ya da cari açık, futbolda da kalite düşüşü/başarısızlık ya da mali sıkıntı olarak ortaya çıkar.